

Toelichting bij het programma

Eindexamen Viool M3 (2 juni 2003)
Bram Van Camp

Programma:

J.S. Bach	Sonate III in C-dur
	Das Musikalische Opfer (transcr. voor viool solo)
A. Berg	Violinkonzert
B. Van Camp	Sonate voor viool en piano

Vanuit mijn passie voor contrapunt en harmonie, maar ook voor getallensymboliek en compositorische constructie koos ik voor Berg en Bach in mijn examenprogramma. Beide componisten ontmoeten elkaar in het laatste deel van het *Violinkonzert* (Adagio) met het koraal *Es ist genug*, waar Berg eerst het Bach-koraal bijna letterlijk citeerde en vervolgens een koraalvariatie schreef in zijn eigen muzikale taal.

Berg en Bach hebben nog meer gemeen: beide componisten waren op hun manier bezig met getallensymboliek in de compositorische structuur. In het *Violinkonzert* (Bergs laatste werk) is bijna iedere sectie te herleiden tot het getal 23 (in maten), dat symbool staat voor Berg zelf (dit weten we uit zijn eigen analyses).

Ook Bach was hiermee begaan: hij verweefde dikwijls symbolische, religieus getinte getallen uit de bijbel (3, 7, 10), die we in de *C-dur Sonate* terugvinden op cruciale plaatsen waar het B-A-C-H thema verschijnt. Zowel in de *C-dur Sonate* als in *Das Musikalische Opfer* blinkt Bach uit als onovertroffen meester in het contrapunt. De principes die hij hanteerde (thema's in omkering, kreeft en kreeftsomkering), lagen later aan de basis van de twaalftoonsreeksen van de componisten uit de Tweede Weense School (Schönberg, Berg en Webern). Hoewel dit bij Webern op een abstract niveau aanwezig was, gebruikte Berg de twaalftoonsreeks duidelijk als een thematisch gegeven dat dikwijls auditief herkenbaar is, zoals een thema bij Bach.

Naast de passie voor Berg en Bach lag mijn motivatie om viool te studeren ook in het studeren van mijn eigen muziek. In de afgelopen jaren werden mijn composities sterk beïnvloed door Berg, maar ook door Messiaen en Bartók. Mijn interesse voor hun muziek werd meestal gewekt vanuit een compositorische invalshoek.

Mijn *Sonate voor viool en piano* benadrukt dan ook die link tussen Bach en Berg. In het laatste deel (ook een Adagio) wordt het B-A-C-H thema uit *Die Kunst der Fuge* (Bachs laatste werk) gebruikt binnen een Bergiaanse harmonie.

Daarnaast heb ik doorheen het ganse werk gebruik gemaakt van een seriële stijl en worden de reeksen op dezelfde manier werwerkt als bij Berg. Ook het gebruik van het getal als basis voor de structurele eenheid, heeft in dit werk groot belang. In de *Sonate* is het getal echter niet aangewend in zijn symbolische betekenis zoals bij Berg, maar in de structuur van de tijd en de gulden snede.

Met deze *Sonate* wil ik mezelf niet naast Berg of Bach plaatsen. Ik zou hen langs deze weg enkel willen bedanken en willen tonen wat ze me tot nu toe hebben geleerd.

Bram Van Camp
2003